

Forskning i primärvården

Mattias Damberg
Docent, Överläkare Geriatriska kliniken Västerås
Specialist i Allmänmedicin

- Medicinska fakulteten Uppsala Universitet
- Tvärvetenskaplig forskning
- Baspersonal på plats
- Forskningstid
- Doktorand
- Biträdande forskarförordnande (Post doc.)
- Forskarförordnande (Docent)
- Professur

CENTRUM FÖR KLINISK FORSKNING VÄSTMANLAND

Välkommen till CKF Västmanland - ett samarbete mellan Region Västmanland och Uppsala universitet

Forskningsanslag och anknytning

- Centrum för klinisk forskning administrerar Region Västmanlands forskningsanslag.
- För att söka anslag och anknytning måste du vara anställd i Region Västmanland eller hos en samarbetspartner till Region Västmanland.
- Forskningsanslag sökes mellan 15/8-15/9 varje år
- Startbidrag kan sökas av den som inte har någon, eller begränsad, erfarenhet av forskning. Anslaget kan användas till lönekostnader under tjänstledighet för att skriva forskningsplan och/eller etikansökan, samt kostnader för etikprövning, studieregistrering etc.

Vetenskaplig konsultation

- Kan bokas av dig som är anställd av Region Västmanland, eller arbetsgivare med avtal med Region Västmanland
- Varje onsdagseftermiddag
- Möjlighet att träffa forskare och forskarassistenter vid CKF för att diskutera en forskningsidé. Inga krav på projektplan mm.
- Första steg innan projektplan kan påbörjas. Forskarna gör en första bedömning av projektets bärighet och ger råd om hur man går vidare.

Specialitetsindelad forskning på CKF?

- Fokus på patientgrupper eller frågeställningar
- Samarbete mellan forskargrupper gällande handledning och seminarieverksamhet
- Vetenskaplig handledning har fokus på vetenskapsmetodik, kontakter med Universitetet och att leda processen framåt, inte specifikt ämnesområde

Forskningslinjer

- Cancer
- Psykiatri
- Hjärt- kärlsjukdomar
- Mag- tarmsjukdomar
- Rörelseorgan
- Hörselorgan
- Tobaksavvājning
- Arbetsmiljö
- Anestesi- och intensivvård

Forskargrupp Nära vård

Primärvård/Geriatrik/Psykiatri - ÄLDRE

- Forskargruppsledare Mattias Damberg
- Post doc. Lena Lönnberg
- Doktorander:
 - Johnny Pellas, specialistpsykolog. Depression hos äldre
 - Mojgan Chabok, allmänläkare. Cancer hos äldre, diagnostik, terapi, prognos och riskfaktorer
 - Björn Wennlöf, ST-läkare Allmänmedicin, Depression hos äldre

Mojgan Chabok

- Observationsstudie, Kolorektalcancer hos patienter 90+
- Kolorektalcancer är den andra vanligaste cancerformen hos båda könen och är vanlig dödsorsak av cancer.
- Incidensen av kolorektalcancer är ökande vilket har bland annat förklarats av att befolkningen i Sverige liksom övriga Europa blir alltmer äldre.
- Med stigande ålder ökar risken för samsjuklighet och peri-operativa samt post-operativa komplikationer.
- Förbättringar som har skett beträffande livsstilsfaktorer och medicinsk utveckling ger en förbättrad hälsa hos äldre vilket gett upphov till att vi har en ny grupp individer med kolorektalcancer, nämligen de "äldre äldre" definierad i detta arbete som de ≥ 90 år.
- Diagnostik, terapi, prognos och riskfaktorer

Vestmanland Geriatric Psychiatry Study, VeGPS

- Vuxenpsykiatrisk äldremottagning, start 5/9 2022-
- Samarbete mellan primärvård, geriatrik, vuxenpsykiatri och kommunen inom Nära vård utvecklingen
- Integrerad klinisk forskning inom klinisk rutin
- Studera prevalens och samsjuklighet för psykiatriska tillstånd och kognitiva störningar
- Undersöka användbarhet, psykometriska egenskaper samt diagnostisk träffsäkerhet hos ett datorbaserat verktyg (EPIQ-OA) för självskattning av psykiatriska symtom
- Undersöka om resultat på skattningsskalor och kognitiva tester kan särskilja personer med depression, med demens samt kombination av depression och demens.
- Kartlägga levnadsvanor hos äldre individer med psykiatriska tillstånd i svensk kontext

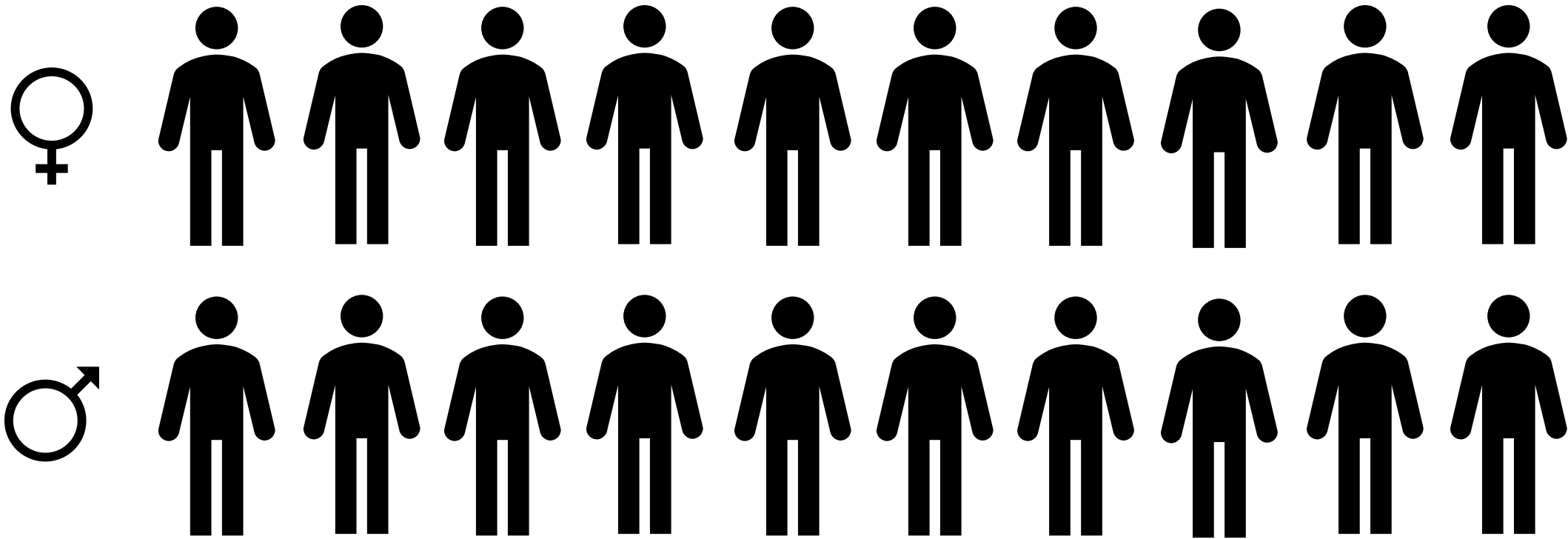

Telefonbaserad psykologisk behandling av depression hos äldre

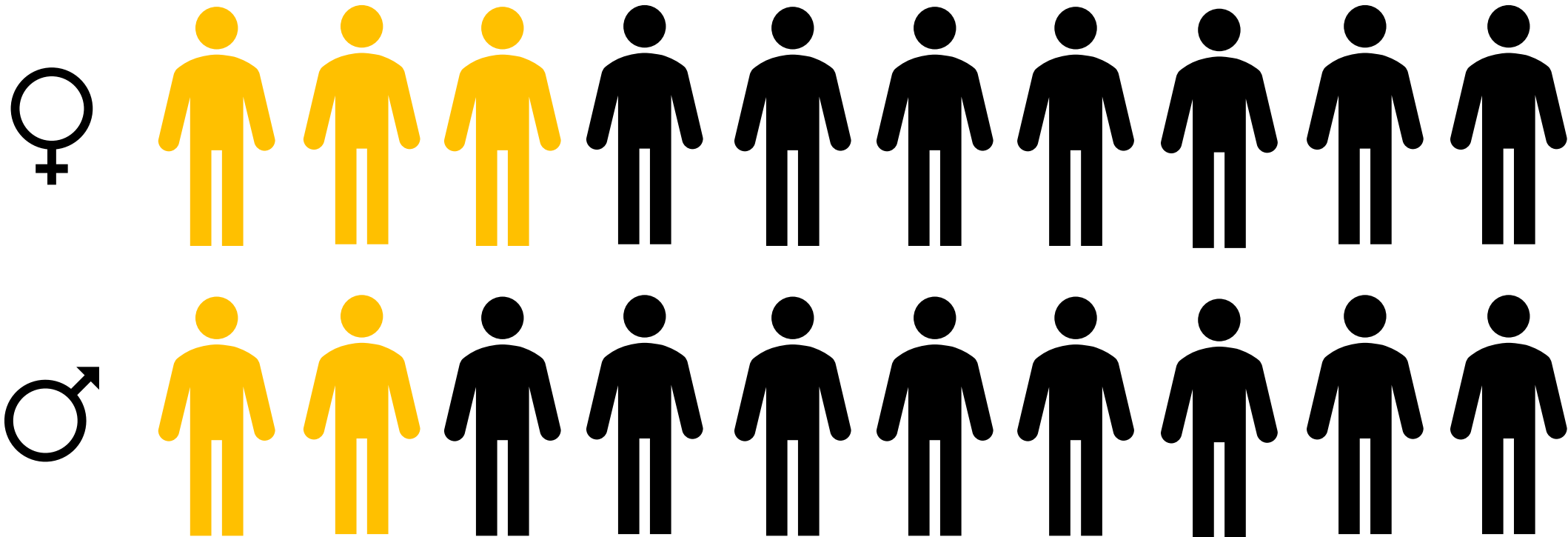
Johnny Pellas, specialistpsykolog, doktorand,
projektledare

Vuxenpsykiatriska kliniken och Centrum för
klinisk forskning, Region Västmanland;
Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap,
Uppsala universitet

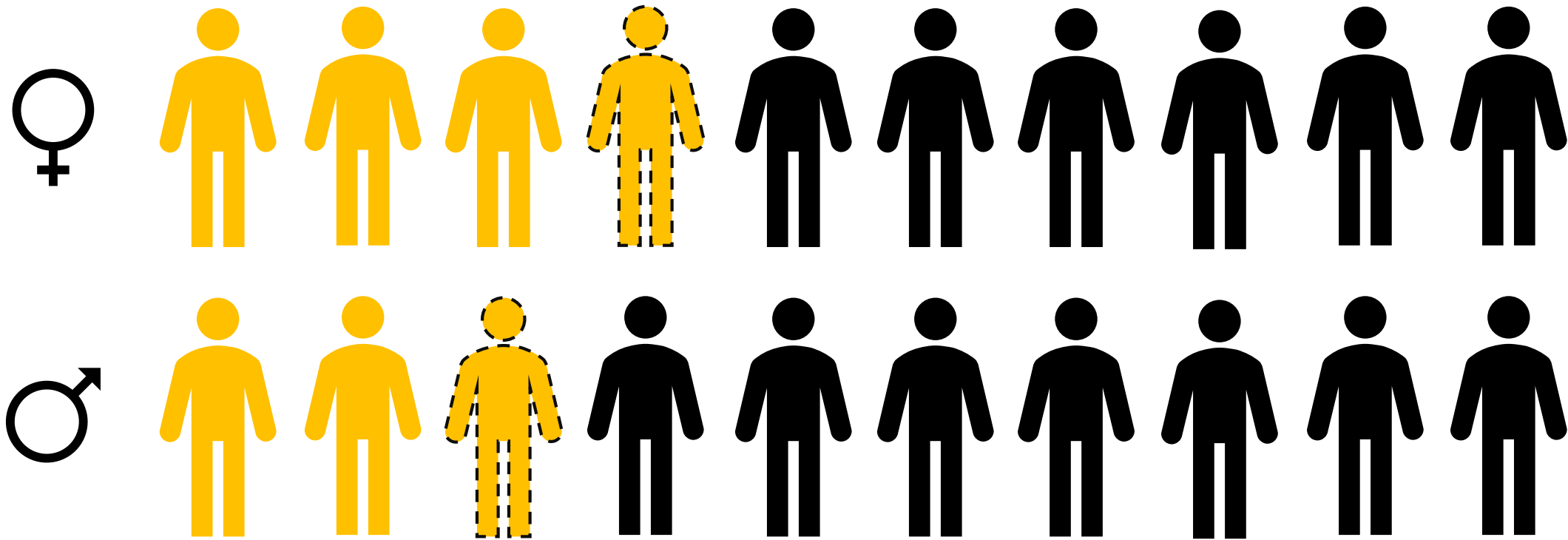
Hur vanligt är det med nedstämdhet och depression hos äldre? (Abdoli, 2022; Hu, 2022; Gustafsson & Beckman, 2020)

Hur vanligt är det med nedstämdhet och depression hos äldre? (Abdoli, 2022; Hu, 2022; Gustafsson & Beckman, 2020)

Hur vanligt är det med nedstämdhet och depression hos äldre? (Abdoli, 2022; Hu, 2022; Gustafsson & Beckman, 2020)

Varför är det viktigt att upptäcka och behandla depression hos äldre?

Behandling av depression (Socialstyrelsen, 2020)

- Psykologisk behandling/psykoterapi
- Antidepressiva läkemedel
- Fysisk aktivitet

Behandling av depression (Socialstyrelsen, 2020)

- Psykologisk behandling/psykoterapi
- Antidepressiva läkemedel
- Fysisk aktivitet

Behandling av depression (Socialstyrelsen, 2020)

- Psykologisk behandling/psykoterapi
- Antidepressiva läkemedel
- Fysisk aktivitet

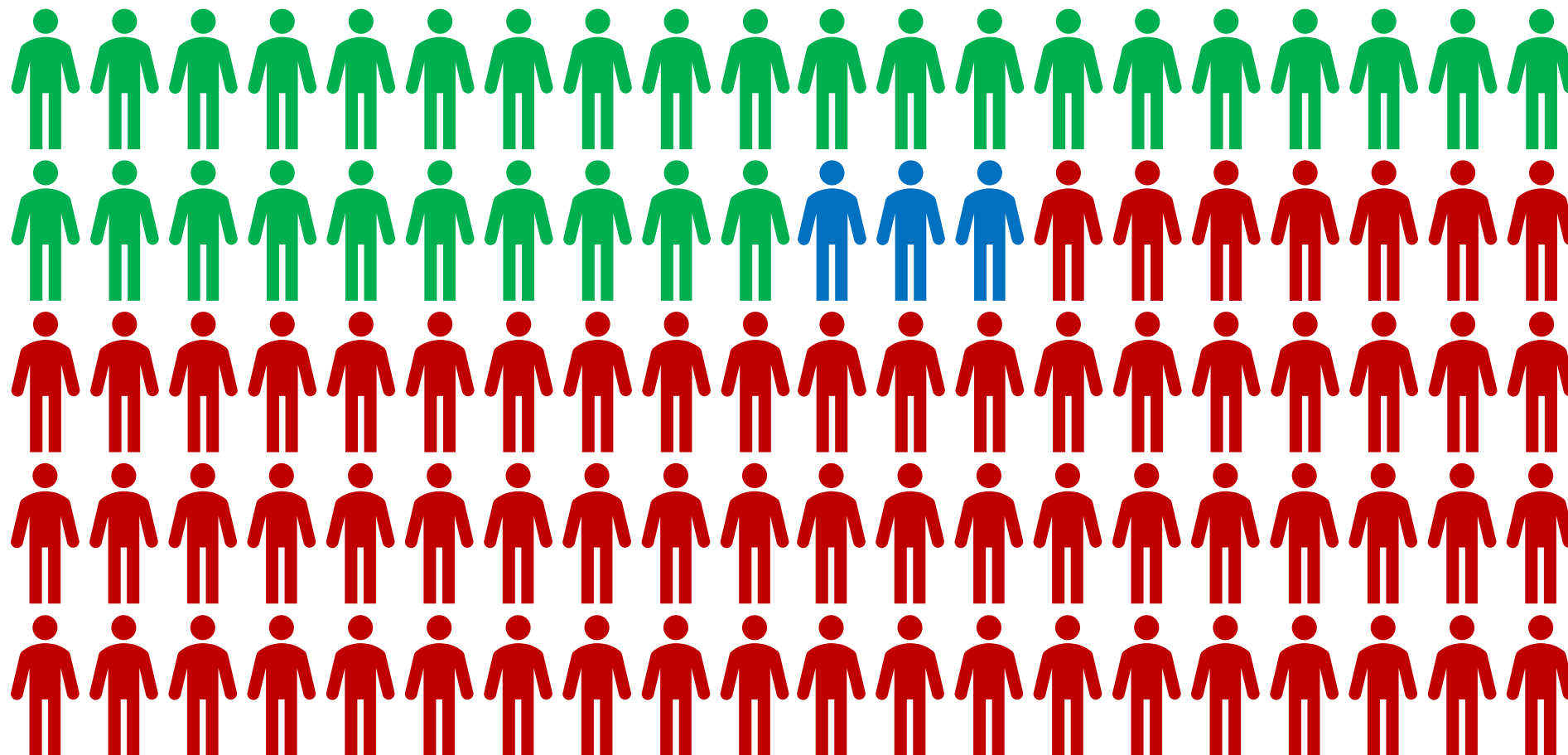
Vilken typ av behandling erbjuds äldre med depression? (Djukanović et al., 2015; Karlsson et al., 2016)

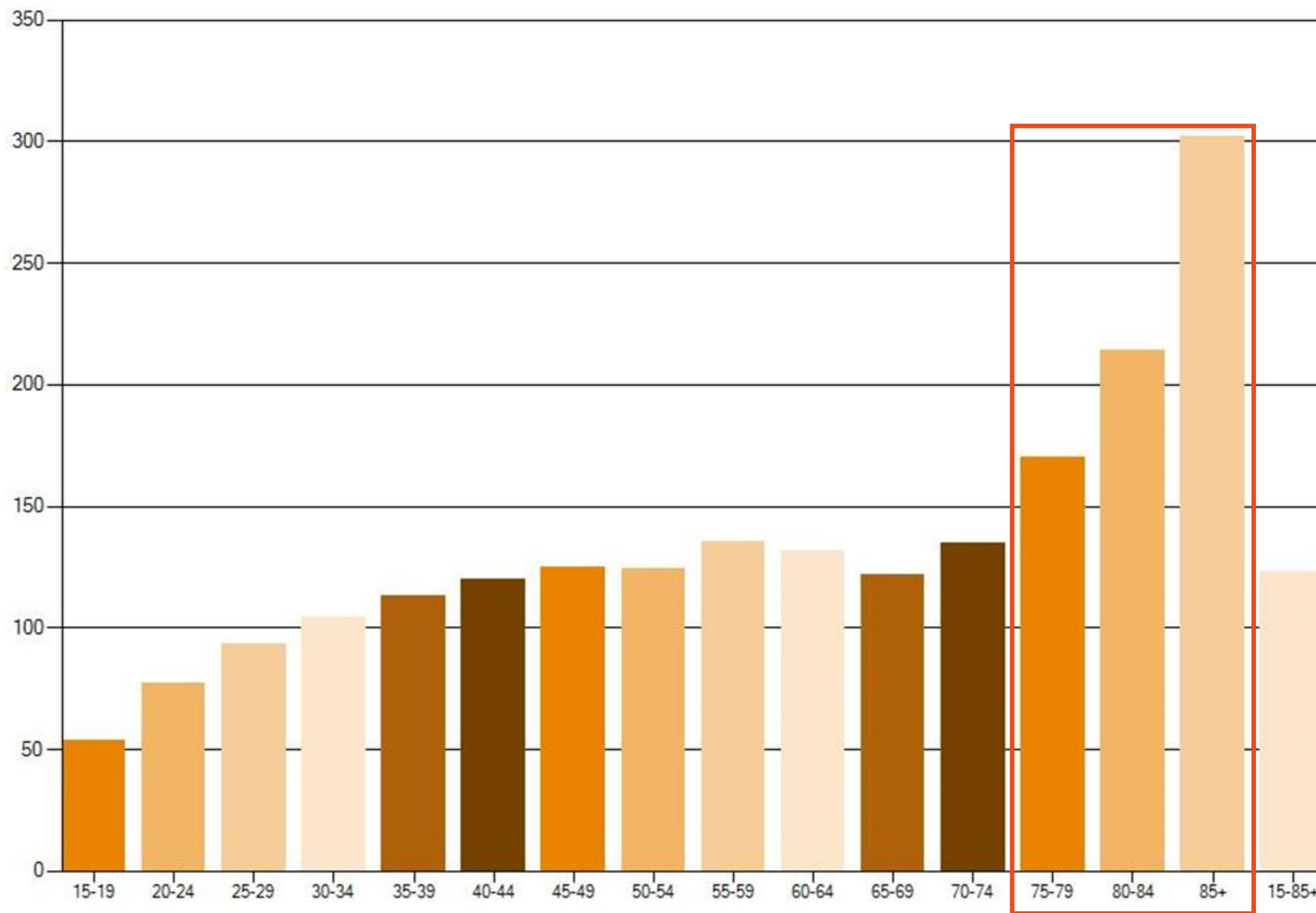
Vilken typ av behandling erbjuds äldre med depression? (Djukanović et al., 2015; Karlsson et al., 2016)

Vilken typ av behandling erbjuds äldre med depression? (Djukanović et al., 2015; Karlsson et al., 2016)

Läkemedelsstatistik, Patienter/1000 invånare, Antidepressiva, Riket, Ålder: 15-85+, Båda könen, 2019

Varför får så få äldre psykologisk behandling?

- Diagnostik
- Tillgång
- Åldersdiskriminering
- Myter
- Barriärer

Varför får så få äldre psykologisk behandling?

- Diagnostik
- Tillgång
- Åldersdiskriminering
- Myter
- Barriärer

Varför får så få äldre psykologisk behandling?

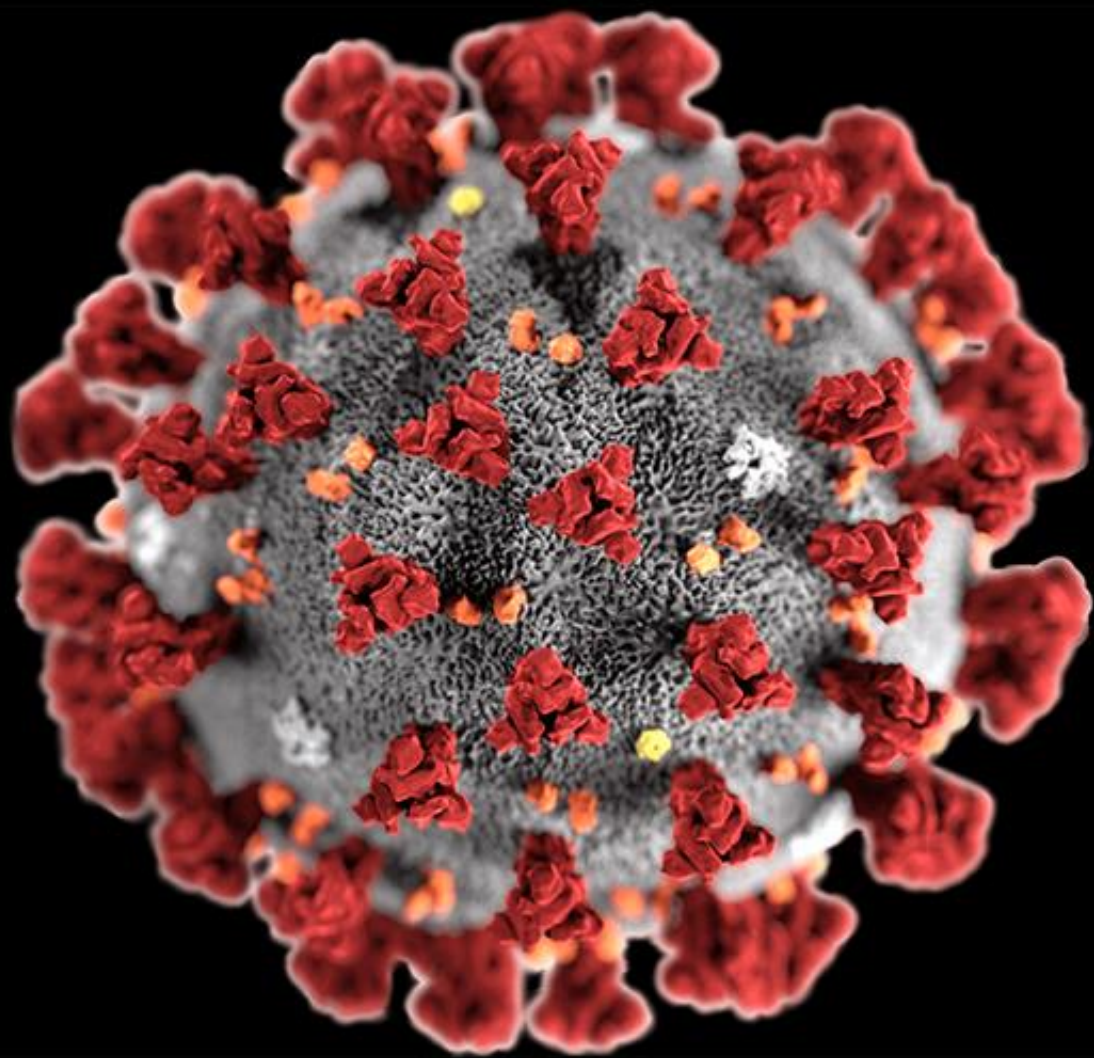
- Diagnostik
- Tillgång
- Åldersdiskriminering
- Myter
- Barriärer

Varför får så få äldre psykologisk behandling?

- Diagnostik
- Tillgång
- Åldersdiskriminering
- **Myter**
- Barriärer

Varför får så få äldre psykologisk behandling?

- Diagnostik
- Tillgång
- Åldersdiskriminering
- Myter
- Barriärer

Utmaningen

- Äldre – stanna hemma!
- Hur ska vi nå ut med psykologisk behandling?
- Psykologisk behandling via Internet effektivt, men...
- ...bara 3-4% av personer 65 år och äldre använder digitala applikationer som ersätter fysiska sjukvårdsbesök (Andersson, 2019)
- KBT via telefon lika effektivt som face-to-face (Tutty et al, 2010), och fungerar väl för äldre (Mohr et al, 2012)
- I princip alla har telefon

Utmaningen

- Äldre – stanna hemma!
- Hur ska vi nå ut med psykologisk behandling?
- Psykologisk behandling via Internet effektivt, men...
- ...bara 3-4% av personer 65 år och äldre använder digitala applikationer som ersätter fysiska sjukvårdsbesök (Andersson, 2019)
- KBT via telefon lika effektivt som face-to-face (Tutty et al, 2010), och fungerar väl för äldre (Mohr et al, 2012)
- I princip alla har telefon

Utmaningen

- Äldre – stanna hemma!
- Hur ska vi nå ut med psykologisk behandling?
- Psykologisk behandling via Internet effektivt, men...
- ...bara 3-4% av personer 65 år och äldre använder digitala applikationer som ersätter fysiska sjukvårdsbesök (Andersson, 2019)
- KBT via telefon lika effektivt som face-to-face (Tutty et al, 2010), och fungerar väl för äldre (Mohr et al, 2012)
- I princip alla har telefon

Utmaningen

- Äldre – stanna hemma!
- Hur ska vi nå ut med psykologisk behandling?
- Psykologisk behandling via Internet effektivt, men...
- ...bara 3-4% av personer 65 år och äldre använder digitala applikationer som ersätter fysiska sjukvårdsbesök (Andersson, 2019)
- KBT via telefon lika effektivt som face-to-face (Tutty et al, 2010), och fungerar väl för äldre (Mohr et al, 2012)
- I princip alla har telefon

Utmaningen

- Äldre – stanna hemma!
- Hur ska vi nå ut med psykologisk behandling?
- Psykologisk behandling via Internet effektivt, men...
- ...bara 3-4% av personer 65 år och äldre använder digitala applikationer som ersätter fysiska sjukvårdsbesök (Andersson, 2019)
- **KBT via telefon lika effektivt som face-to-face (Tutty et al, 2010), och fungerar väl för äldre (Mohr et al, 2012)**
- I princip alla har telefon

Utmaningen

- Äldre – stanna hemma!
- Hur ska vi nå ut med psykologisk behandling?
- Psykologisk behandling via Internet effektivt, men...
- ...bara 3-4% av personer 65 år och äldre använder digitala applikationer som ersätter fysiska sjukvårdsbesök (Andersson, 2019)
- KBT via telefon lika effektivt som face-to-face (Tutty et al, 2010), och fungerar väl för äldre (Mohr et al, 2012)
- I princip alla har telefon

RESEARCH ARTICLE

Telephone-based behavioral activation with mental imagery for depression: A pilot randomized clinical trial in isolated older adults during the Covid-19 pandemic

Johnny Pellas^{1,2} | Fritz Renner³ | Julie L. Ji⁴ | Mattias Damberg^{1,2}

¹Department of Public Health and Caring Sciences, Uppsala University, Uppsala, Sweden

²Centre for Clinical Research, Uppsala University, Västmanland County Hospital, Västerås, Sweden

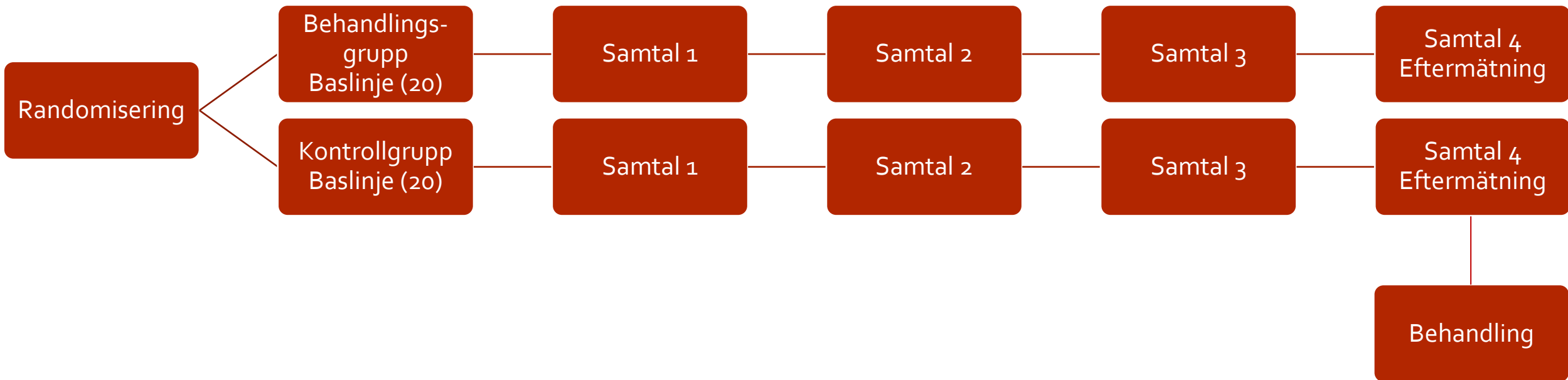
³Department of Clinical Psychology and Psychotherapy, University of Freiburg, Breisgau, Germany

⁴School of Psychological Science, University of Western Australia, Perth, Western Australia, Australia

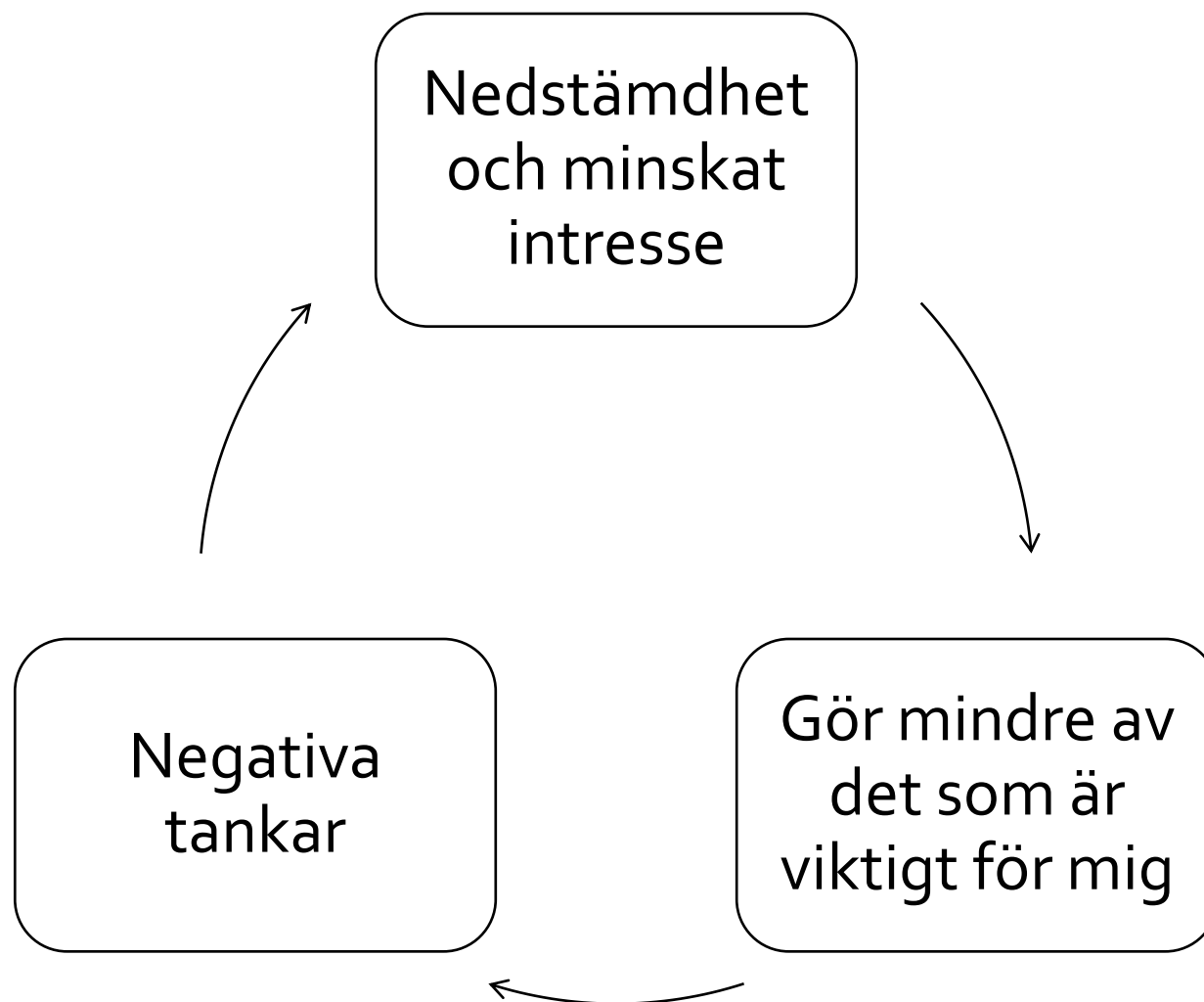
Abstract

Objectives: To shield vulnerable persons, particularly the elderly, during the Covid-19 pandemic governments around the world have advised to use social distancing and self-isolation. Social isolation might put older adults at an increased risk for mental health problems such as depression. There is a need for brief, easy-accessible psychological treatments for depressive symptoms that can be delivered remotely. The aim of this study was to investigate the feasibility, acceptability, and preliminary efficacy of telephone-delivered Behavioral

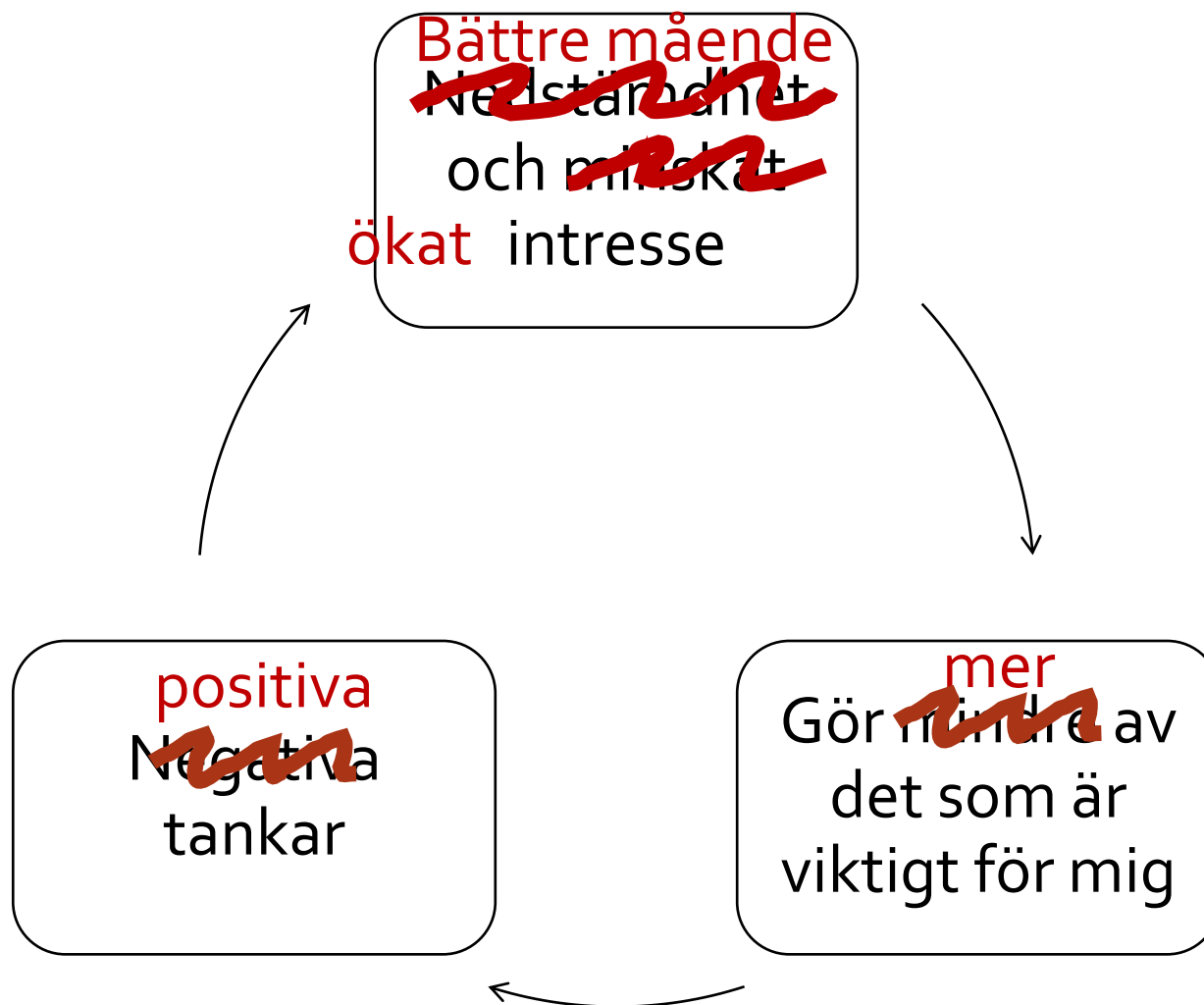
Design

Depressionens onda cirkel

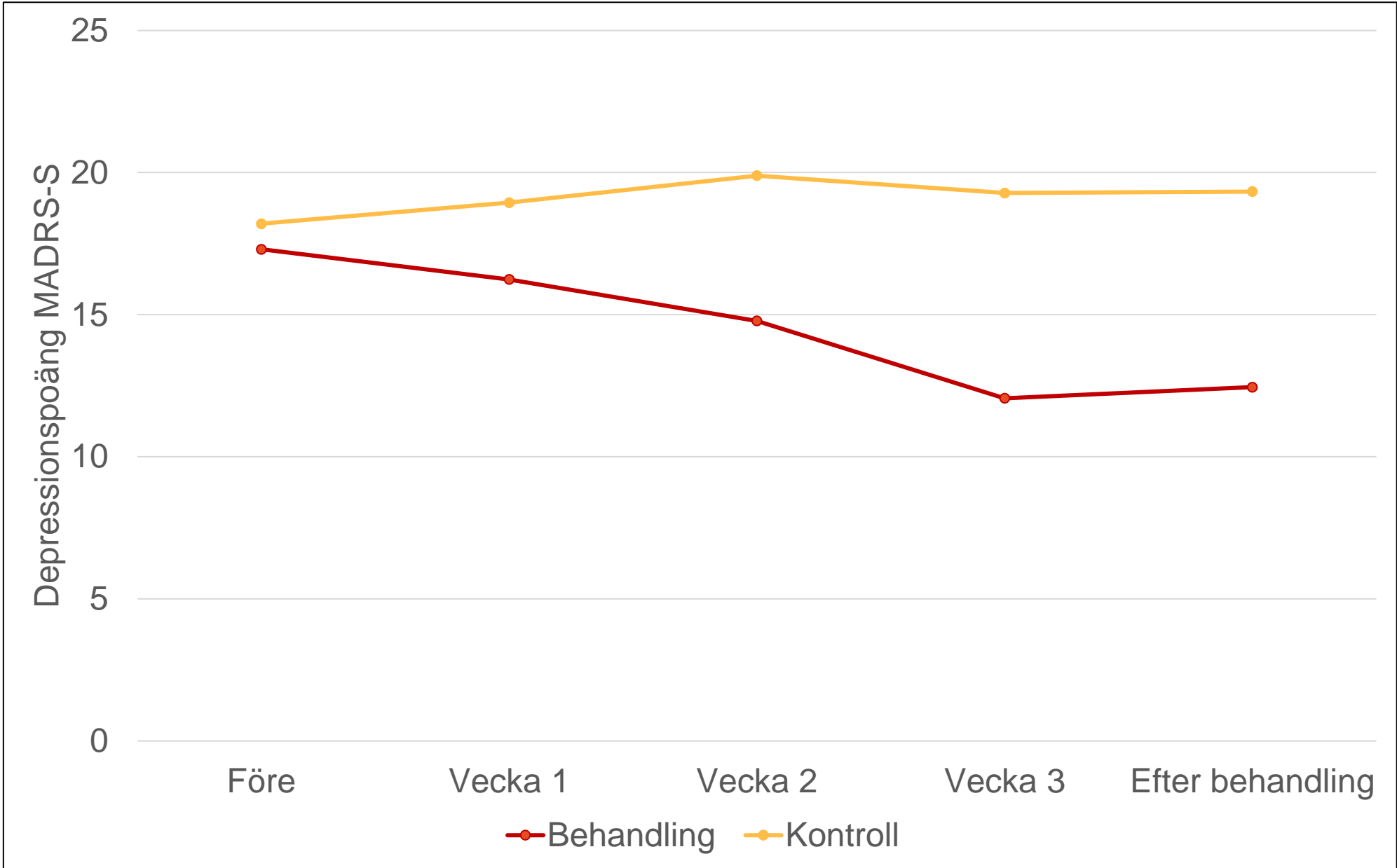

Bryt cirkeln med beteendeaktivering

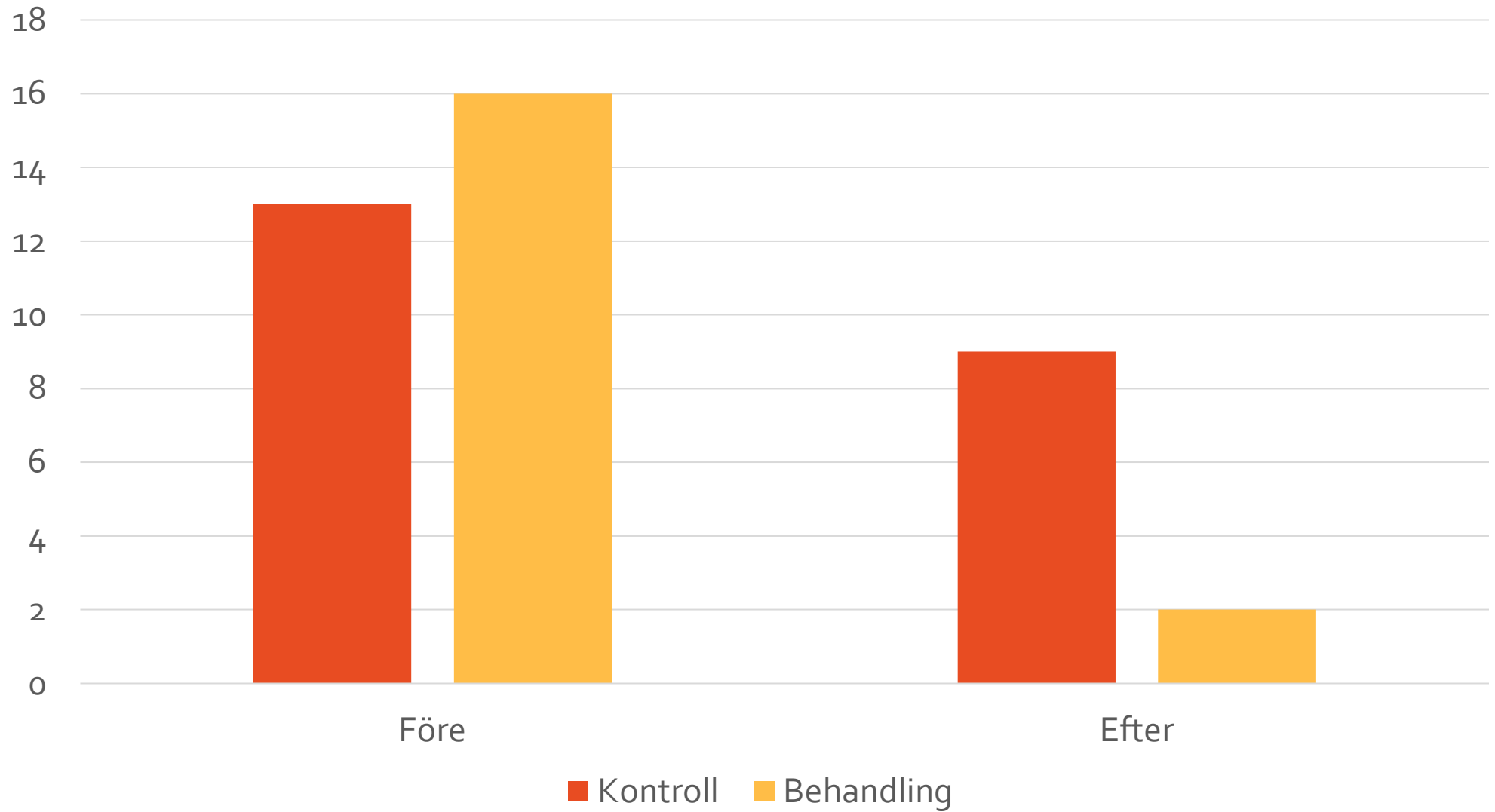

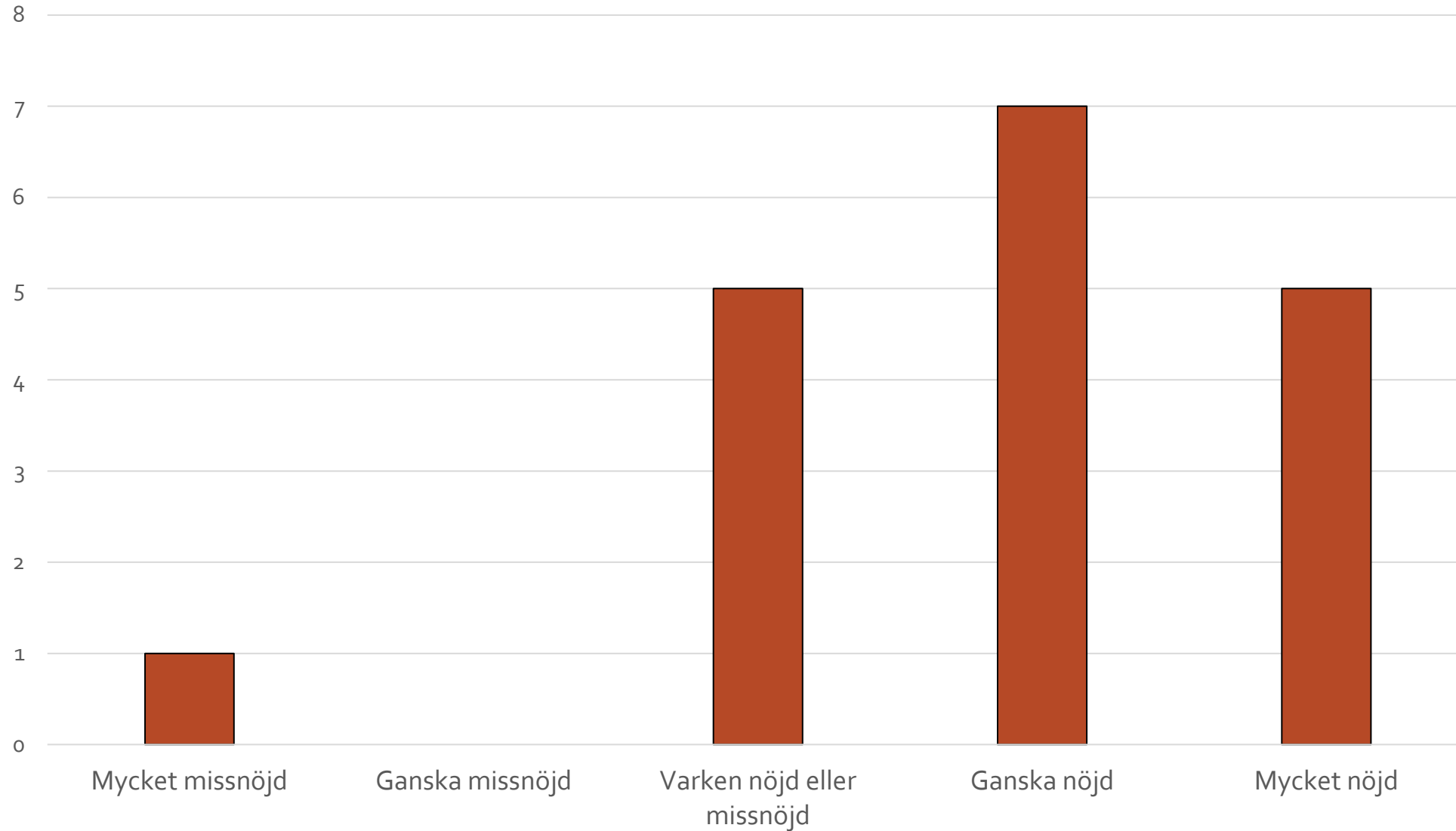

Depressionsdiagnos före och efter behandling

Hur nöjd är du överlag med behandlingen? (N = 18)

Telephone-Based Behavioral Activation with Mental Imagery for Depression in Older Adults in Isolation During the covid-19 Pandemic: Long-term Results from a Pilot Trial

Johnny Pellas MSc ^{a,b}, Fritz Renner PhD ^c, Julie L. Ji PhD ^d, and Mattias Damberg MD, PhD ^{a,b}

^aDepartment of Public Health and Caring Sciences, Uppsala University, Uppsala, Sweden; ^bCentre for Clinical Research, Uppsala University, Västerås, Sweden; ^cDepartment of Clinical Psychology and Psychotherapy, University of Freiburg, Freiburg, Germany; ^dSchool of Psychological Science, University of Western Australia, Perth, Australia

ABSTRACT

Objectives: The covid-19 pandemic has highlighted the need for psychological interventions for depression that can be delivered remotely to older adults. Pellas et al. (2022) conducted a pilot trial on the preliminary effectiveness of a four-week telephone-delivered Behavioral Activation with Mental Imagery (BA-MI) intervention to $N=38$ adults 65 years and older with clinically significant depressive symptoms living in isolation due to covid-19 in Sweden. This study assessed the feasibility of follow-up assessments and within-group symptom change over a six-month post-intervention period.

Methods: Retention rates at post-intervention and follow-up assessments of depressive symptoms (MADRS-S) at five time points were assessed (baseline, post-intervention, 1-, 3-, and 6-month follow-up). Effect sizes (Hedges' g) for within-group change scores were calculated between each time point.

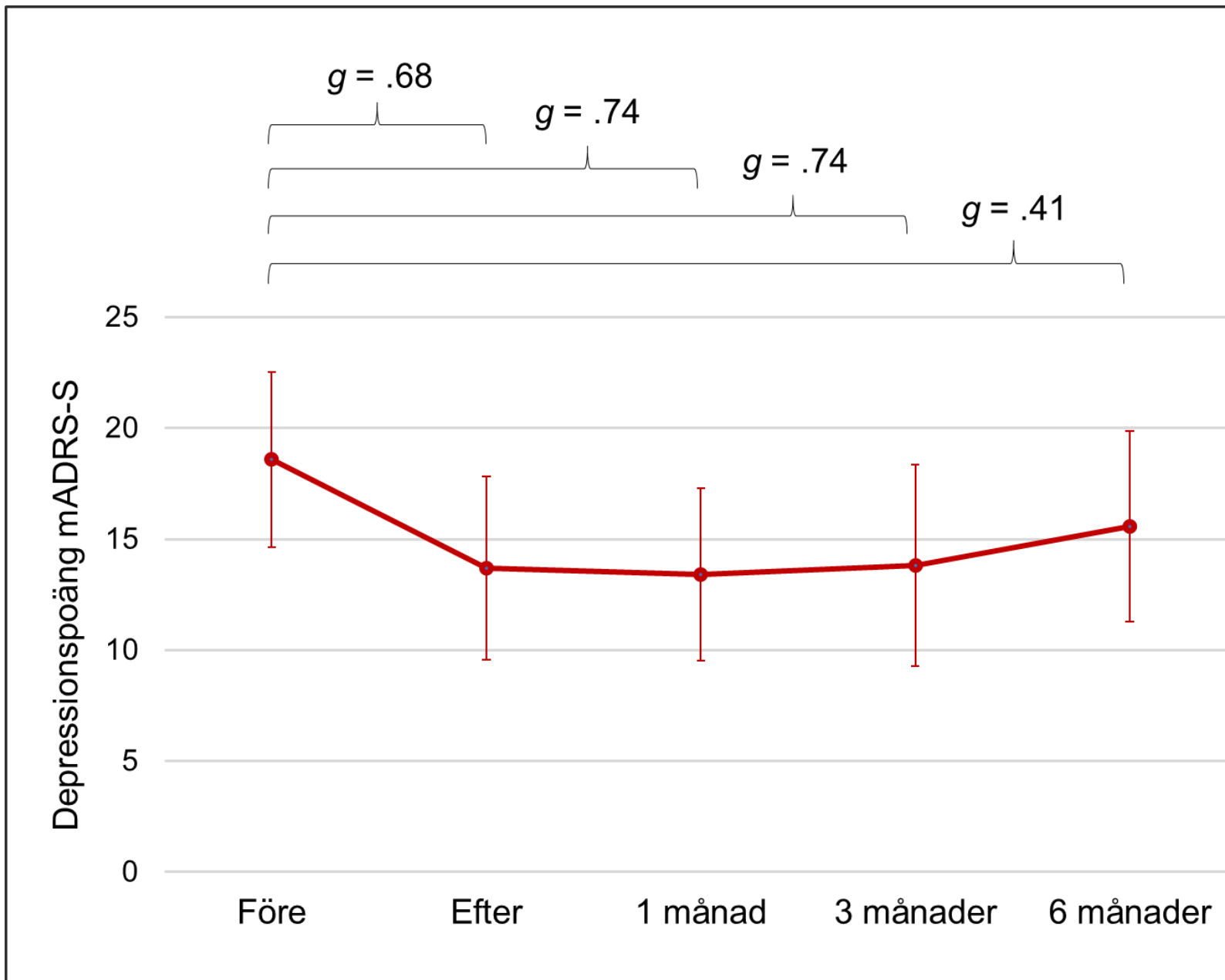
Results: Retention rates over time were 95, 82, 89, and 84%. Mean MADRS-S score was 18.26 at baseline, 13.69 at post-intervention ($g=.68$), 13.42 at 1 month ($g=.74$), 13.82 at 3 months ($g=.74$), and 15.59 at 6 months ($g=.41$).

Conclusions: Long-term follow-ups were feasible. Within-group decreases in depressive symptoms were maintained with medium effect sizes at 6 months post-intervention.

Clinical implications: Telephone-based BA-MI may be a feasible intervention for depressive symptoms in older adults in isolation with maintained effects over time.

KEYWORDS

Aging; elderly; cbt; geriatric

DepActive- beteendeaktivering för att minska depression hos äldre

- En multicenterstudie

Planering framåt: DepActive

- Telefonbaserad beteendeaktivering som behandling av depression hos äldre i primärvården. Fysisk aktivitet
- Randomiserad, kontrollerad studie (RCT)
- Multicenterstudie i Region Västmanland, Region Örebro län och Region Sörmland
- Patienter rekryteras till studien från vårdcentraler i Västmanland, Örebro län, Sörmland
- Workshop i augusti 2022 för etablering av projektgrupp och för planering av studien
- Rekrytering av doktorander och författande av projektplan/protokoll/utfallsmått/fysisk aktivitet/etikprövning under 2023
- Studiestart januari 2024. Insamling av data 2024 och 2025.
- Ansvarig prövare Mattias Damberg, docent och överläkare, Geriatriska kliniken Västerås, Region Västmanland CKF/Uppsala Universitet

Tack för uppmärksamheten!

mattias.damberg@regionvastmanland.se